

آئونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی آیلمی
(۲۲۵) ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی (۴۰۰) ، آلتی آیلمی
(۲۵۰) غروشدور .

نسخه سی ۷,۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۰ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولتور . درج ایدلمه یین
یازیر اعاده اولماز .

الکشاف

آدره من تبدیلنده ایریجه
غروش کوندرلملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولونمسی لازمدور

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسزجه یازلمسی رجا اولتور .

یاده کوندردلیکی زمان نهیه
داثر اولدیغی ییلدیرلمسی
رجا اولتور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد عاکف

والله یهدی من یشاءالی صراط مستقیم

قذیل ترلک

اولیٰ ہفتہ بالاد کی عنوان ایہ نشر ایستدیکمز بر مقالہ دہ مسلمانلک بو یوک بر بحران کچر دیکنی ؛ اشغال انسانندہ اجنیلرلہ قول قولہ دانس ایدر ، بیرا خانلردہ ایچی ایچن ، دکرلردہ بانیوایدن ، دہا بیلیم زلردہ نہ یان بر طاقم مسلمان قادیلرینک شیمدی دہ بارلرہ کیمک ، خریٹیانلرلہ دانس ایتمک ، شانلرہ چیقہرق آقتریسلاک ایتمک ، وبوصورتلہ شعائر دینہ یی ، اخلاق و آداب عمومہ یی آیاقلر آلتہ آلمق ایستہ دکارنی ؛ استانبولده مسلمانلغی انہدامدن قورتارہ حق آنجق محترم بو یوک ملت مجلسی و آناتولینک دیندار خاقی اولدیغنی سویلہ مشدک . بوکا جواب اولمق اوزرہ انقرہ دہ ساکن بولی مبعوثی فالح رفقی بکک اورادن کوندر دکاری (یشیل ادبیات) عنوانی بر مکتوبی جمعہ ایرتسی کونکی اقشام غزہ سندہ انتشار ایتدی .

فالح رفقی بک سیل الرشادک یشیل ادبیاتی جوشہ کلدیکنی ، شریعت و مقدسات نامہ بایراق آدیغنی یازیورہ شیمدی ہر شیتی برنک ایلہ توصیف ایتمک مودا اولدیغنی کورہ مومی الہ سیل الرشادک یازیلرینی (یشیل) دیہ کویسترمش . ای کہ ابراز تراکت ایدرک ، (سیاہ) ایلہ توصیف ایتمہ مشلر . زیرا اونلرک دین و دیندارلر حقندہ کی رمز لری (قارا قوت) در . دیندن ، دیندارلردن ، دینہ چالیشانلردن ، علمادن بحث ایدہ جکلری وقت دایما (قارا قوت) دیرلر . چونکہ اور و پادہ بویلدہ ؛ قذیل (لادینی) لر پاپاسلرہ (قارا قوت) دیرلر . پاپاسلر باشلرینہ قرہ سابقہ ، بلارینہ دہ سیاہ زنا رطاقدقلری ایچون بوتوصیفدہ بر مناسبت وارہ فقط علمای اسلامیہ باشلرینہ بیاض ، یاخود یشیل صابرق صاردقلری ایچون اونلری (قارا قوت) دیہ توصیفدہ ہیچ بر مناسبت یوقدی . ا کلاسیلان ، بونی نظر دقتہ آلاں فالح رفقی بک بو دفعہ (قارا) صفی یرینہ (یشیل) ی اقامہ ایدیورلر . احتمال کہ مبعوثلق وقار و حیثیتی چیکنہ مک اندیشہ سی ایلہ حقارت آمیز بر تعبیر استعمالدن کندیشی آلیقویمشدہر .

مع مافیہ مقالہ لریہ باشلارکن کویسترمش اولدقلری بو تراکت ووقاری آنجق بر قاق دقیقہ قدر محافظہ ایدہ بیلمشلر ، برآز صوکرہ مفتی افندیلردن بحث ایدرکن (قارا قوت) و (ارتجاع) تعبیرلری قوللانمقدن کندیلرینی آلمہ مامشلردہر . بو، اسکی باشی بوش کچن زمانلرینک برسوء اعتیادی اولہ کرکدر . لیکن شیمدی فالح رفقی بک اسکیہ کی باشی بوش دکادر ، ہر نہ صورتلہ حصولہ گلش اولورسہ اولسون ۔ کندیشندہ بر مبعوثلق صفی واردہر . بوصفتک وقار و حیثیتی محافظہ لازم کلیر . قارا قوت دیدیکی او مفتی افندیلرک، اودیندار خلقلک ۔ ہر نہ

شکلده اولورسہ اولسون ۔ ویردکاری وکالت سایہ سندہ مبعوث اولان بر ذاتک بالاخرہ اونلرہ حقارتدہ بولونمسی ، ابویانہ قارشی سب و شتمدہ بولونمقدن فرقسزدر . ہم اونلرک وکالتی قبول ایتمک ، ہم دہ صوکرہ بر طاقم منکرانی ایستہ مدکاری ایچون (قارا قوت) دیہ اونلری تحقیر ایتمک اصلا یا قیشیق آماز . بونک نتیجہ سی چوق فادر ملت مبعوثلردن یوز چورتمہ مک ایجاب ایدر . کندینی باشی بوش عدایدن بروبار قاق مبعوثک یوزندن یکانہ ملجأ ملت اولان مجلسہ قارشی خلقلک حرمت حسلرینک خللدار اولمسی اصلا جائز دکادر .

بولی مبعوثی فالح رفقی بک دیورکہ :

« برمفتی افندی مہرینک پیشہ برایی یوز مأمور امضاسی طاہرق اودہ بحثہ قاریشور . شریعت نامہ محضرل ، دین حسابہ عریضہلر ، بوہفتہ (قارا قوت) می دیرسکز ، «ارتجاع» می خوشکیزہ کیدر ، قاج سنہ در یوزاوستی سورتن شردہ بوسبوتون غلیانہ کلدی . . . خلافتی سلطنتدن آیردق ، شیمدی حکومتہ بابالق ، بطریقلق و یا خلافتلقی بایدراجز . »

فالح رفقی بکک (برمفتی افندی) دیدیکی از میرمفتی فاضل محترم رحمۃ اللہ افندی حضرتلریدر . مفتی افندی مہرینک پیشہ برایی یوز مأمور امضاسی طاہرقامشدہر . ایچی ممنوعیتک قادیلرلہ جغنی غزہ لردہ اوقویان از مہرک محترم دیندار خلقی ، یعنی بش آلتی یوز قدر منتخب اول و منتخب تایلری بوندن متأثر اولورلر ، ہر جہتلہ منافع عظیمہ سی تحقیق ایدن منع مسکرات قانونک ابقاسنی استرحام ایچون برشی یازیورلر ، ہپسی امضالادقدن صوکرہ بو یوک ملت مجلسنہ تقدیم اولمق اوزرہ مفتی افندی حضرتلرینہ کوتوریورلر . مشارالیدہ خلقلک بک مشروع اولان بو آرزولرینہ مطاوعتدن باشقہ برشی یا بایورلر . منع مسکرات قانونک محافظہ سنی ایستہ یلر یالکیز از میرلیر دکلر ، برغمہ ، بایوردہ ، بالیکسری ، صامسون ، قوزان ، اودہ مش و دہا سائر محللر منتخب اول و منتخب تایلری دہ عینی مال دہ مجلسہ رجا واسترحامدہ بولوندیلر . شیمدی بونلر بو یوک ملت مجلسنہ قبول اولمش والیوم تطبیق ایدیلکدہ بولونمش اولان بر قانونک ابقاسنی ایستلر و بوارزولرینہ بر محضر ایلہ ، بر عریضہ ایلہ بو یوک ملت مجلسنہ عرض ایدرلر سہ بوندن طولای قرہ قوت ، ارتجاع ، قاج سنہ در یوزاوستی سورتن اوشردہ بوسبوتون غلیانہ کلدی . « دیہ تحقیر می اونلری اقتضا ایدر ؟ ہم دہ کندی وکیللری اولان بر مبعوث طرفدن ! « بن اونلرک وکیل دگم » می دیہ جکسکیز ؟ اونلرک وکیل دکلکسکیز دہ بوموتی بیرا قاریقہ سسک صاحب روم (سینوس اوغلی) نک می ، یوقسہ میخانہ جی (تقو) نک می وکیلسکیز ؟ مملکتک مفتیسی ، اشراف و علماسی ، اہالیسی ، مأموری ، منتخب تایلری آرزولرینی مجلسہ عرض ایتدیلر سہ بر جرم می ایشلہ دیلر ؟ مبعوث محترم ، کیمک نامہ مجلسدہ سوز سویلہ یور ؟ « خلقت حیلک » بومیدر ؟ « حاکیت ملیہ » بویلہ می تلقی اولونیور ؟ بو یوک ملت مجلسنک

زمانه اجرا نیدر . یعنی سز حکومتسکز ، هر بریکز حکومتک بر جزئی تشکیل ایدر . بناء علیه نفسکزه اضافه سولیدیککز سوزک خلق نظریده باشقه بر معناسی واردر . بز هیچ شبهه ایتمکز مجلسده کی ارقداشسرکز سزک بو سوزکزدن تبری ایده جکلردر . یعنی سزک بو سوزکزی بر مبعوثک سوزی اوله رق دکل ، باشی بوش بر آدمک سوزی دیبه تلقی ایده جکلردر . باشقه حاره یوقدر . بیلمیورز ، یازیلرکیزی بولیده کی منتخبلرکز او قیورمی ؟ صاقین کوندرمه یسکز ، زوالیلری وجدان عذابیه اولدورمش اولورسکز .

صوکره بارلره کیتیمک ، مسلم ، غیر مسلم یاباجی ارککلره دانس ایتمک ، شانولره چقه رق اقتزیسلک ایتمک ، سراز وجودینه سی ارککلره عرض ایتمک ایسته یین قادیلرک ردالتلرینه ، کنجلی زهرالین وروم میخانه جیلرینه اسیر ایدن ام الحباشک تخریباتنه قارشو وقوع بولان نشریاتی « ملیت و تجدد دورینک میشرلرینه صولت » صورتنده کوسترمکزه قاش یاهیم دیرکن کوژچقارمکزدن باشقه برشی دکلدر . مسلمان قادیلرینی بارلره کوتورمک ایسته یین (ماقسم بار) مدیری (طوماس) دن و عفت قیدندن علاقته سی کسه جک قدر منتهای مدینته واصل اولمش مخلوقلردر . شانولره چقارمق ایسته یینلرده او یوزدن کچتمک ویا اکلنمک ایسته یین (نیاروجی) روخنده برطاقیم آداملردر . « ملیت و تجدد مبشرلری » ایله بونک نه مناسبتی واردر ؟ بو مبشرلر مسلمان تورک قادیلرینک بارلره کیدرک یابانجیلره دانس ایتمه لری ، شانولره چقه رق اقتزیسلک یاپملری می ایسته یورلرک بونلرک علینده کی نشریات اولره صولت عد اولونیور ؟ بز ظن ایدیورزک « ملیت و تجدد دورینک مبشرلری ۱ » سزک بو بیاناتکزدن بک متأثر اوله جکلردر . سز خلقه قارشو « ملیت و تجدد » ی بو صورته تبشیر ایدرسه کز الی الابد خلق سزکله قاینشاماز . تجربه سی یایمق کوچ دکلدر . مثلاً انقره نک یوقاری یوزینه ، قویون بازارینه چقیکنز ؟ اوراده کی اهالی یی - شاید کلن اولورسه - طوبایلرکز ، بویه بر مبشرلکده بولونکز ، باقم خلق سزه نه دیبه جکلدر ؟ وقتکز اولسه ده دائره انتخابیه کتر اولان (بولی) یی ده تشریف ایدرک اوراده ده بو تجربه یی یایسه کز چوق ای بر درس آلمش اولورسکز .

برده ، بو مسئله لرک مطبوعانه عکس ایتمه سنک سائق ، سزدن باشقه سی دکلدر . استانبولده شانویه چیقمق ایسته یین مسلمان قادینی پولیس مدیریتک بحق منع ایتمی اوزرینه سز (اقشام) ده هجوم ایتدیکنز ، « انقرده » بز تورک قادینی شانویه چقاریورز - سز ناصیل منع ایدرسکز ؟ دیبه پولیس مدیریتکی ال چاققلیه شایرتدیکنز ، عادتاً تحویف ایتدیکنز . زواللی نه یاباجقی بیله مدی . غزنه لره متناقض

[۱] مبشرکله سی تورکده یی بر اصطلاحدر ، فرانسه جه سی (میسیونر) در .

یایمش اولدینی برشیته خلقک ، منتخب نایلرک « ای یایدک » بوندن هیمز نموز . صاقین یایدیگ کوزل شیئی بو زمق ایسته یینلره بوزدورمایه سک « دیمی قباحه میدر ؟

بولی مبعوثک شونی بیلمسی اقتضایدرک خلقه قارشو ملت مجلسنک قابوسی هیچ بر زمان قاپانه ماز . اونی قاپادیگکز کون ملت ده نظرلری اورادن چویرر . دنیانک هیچ ریرنده بر مجلس یوقدرک خلقک ارزو و مطالبی استحقاق ایتمش اولسون . بوتون قانون اساسیلر خلقک بو حقی محترم طانیشدنر . خلق نه ایسترسه ، نه دوشونورسه مجلسه بیلدیرمک حقی جائزدر . بو خصوصده هیچ بر قوت اوکا ممانعت ایده منر . بو ، حاکمیت ملیه نک ، مشروطیتک شرط ابتدایسیدر .

مجلسلرینک یایدینی برشیئی تصویب ایتدکلری ایچون « قاج سنده یوز اوستی سورتن اوشرزده » دیبه حقارته روا کوردیککز کیملردر ؟ اوت ، از میرمفتیسی اوونک پشنه طاقیلان دیدیککز محترم امضا صاحبلی بر قاج سنه دشمنک ظالملری آلتنده یوز اوستی سورندیلر ، اشکنجه نک ، حقارتک بیک درلوسه معروض قالدیلر ؛ فقط شیمدی خلاص بولایلر دیبه مجلسلرینه قارشو معروضاتده بولومق حقندن اسقاط می ایدیلدیلر ؟ بر مبعوث ، وکالتی ایفا ایتدیکی خلقک حقوقی مدافعه ایله ، آرزولری رینه کتیرمکه مکلفدر ؟ یوقسه اونلره قارشو حقارت ایله دکل .

صوکره « خلافتی سلطنتدن آیردق ؟ شیمدی حکومته یایلق ، بطریق ویا خاخالقمی یایدیراجقز ؟ » سوزیکزده بک عجائب برشی ا بر مبعوث ناصیل بویه رسوز سویلر ؟ بو بردوست سوزی میدر ؟ بوتون خلقک ربط قلب ایتدیکی بویوک ملت مجلسی بو صورته کوسترمکدن بویوک بر جرم اولورمی ؟ احکام اسلامییه یی محافظه وصیانت ایتمک یایلق ، بطریق ویا خاخالقمی یایمق دیمکدر ؟

فالخرقی بک ، سولیدیککز سوزک معناسی دوشونه رک ، بیله رل می سولیدیکز ؛ یوقسه من غیر شعور می بویه برشی آغزیکزدن چقیدی ؟ خلافتی سلطنتدن آیردیه کز ، مسلمانلری ده مجلسدن آیرمش می اولدیکز ؟ سزجه بویوک ملت مجلسی بو ماهیتده میدر ؟ مجلسک منفعتی نامه در حال بوسوزکزی کری آما کز اقتضا ایدر . لطفاً تشکیلات اساسیه قانونی آچیکزده باقیکنز نه دیور ؟ « احکام شرعیه نک تنفیذ واجراسی » صلاحیتی کیمک عهده سینده بولونیور ! فالخرقی بک ، بویوک ملت مجلسی الحمدلله بر مسلمان مجلسی در و تشککندن شیمدی یه قدر مسلمانلری محافظه وصیانت ایتدیکی کی بوندن صوکرده ان شاه مسلمانلغک حارس و حامیسی اوله جکلدر . بوتون ملت بونی آنجی بویه بیلدیکی حالده خلقک حسیاتی فتوره دوشورده جک بویه بر سوز سونلک قدر مجلسه فالتی یایله بیلر می ؟

فالخرقی بک ، سزک صفتککز یالکز تشریعی دکلدر ، عینی

اولماسون می؟ ییقلان اسلام عفتلرینک، چون معالم دینیہ نیک ماتمی ده می طومتی ممنوعدر؟ براقیکیز افندیلر، کندی دیارنده غریب قالان مسلمانلق فراش اضطراربنده ایکله سون .

(ام حسب الذین یعملون السیئات ان یسبقونا ساء ما یحکمون .)

اوروپا ملتوبلری :

شرقک انتباهی وغربک تدبیری

حرب عمومی بشرینک حیاستنده وتاریخ عالمده یکی بر دورک باشلانغی در . اهل صلیب سفرلری فصل اوروپانک تعالیسی ایچون برمبدأ تشکیل ایتیش ایشه حرب عمومی نتایجی ده شرقک ترقیسی ودور حاکمیتی ایچون بر براعت استهلال در . متارکه دنبرو سیاست عالمده جریان ایتیمکده بولان تقلبات وتحولاتدن حقایق سیاسیہ بی اکلایان هر انسان، صریح بر صورتله کورورکه شرق یوکسلمکده ، غرب تندی ایتیمکده در . بو حکمی ویرمکه سوق ایدن اک مهم سبیلر بروجه آتیدر :

(۱) بتون شرق ملتیرنی اویوشدیران وکندی حاکمیتی آلتنده اسارنده یاشامغه محکوم ایتیدر اوروپانک نفوذ معنویسی، حرب عمومی انساننده دول ائتلافیه طرفندن ظلم ووحشت ، استبداد و فحاشات طولایسیله زائل اولمشدر . وقیله بک یوکسک سویلی ، مدنی وعدالتپور عد اولسان اوروپالیر ، حربدن صکره شرقلیلر نظرندم ریاکار ، طمعکار ، دساس ، خونخوار ووحشی بر قورصان عد اولنیور . یعنی حرب عمومی انساننده یاییلان وحشتلر هم شرقی اویاندیرمش ، همده آنی اواسکی سحرکار اوروپا نفوذ معنویسندن قورنارمشدر .

(۲) اوروپانک موازنه سیاسی مختل اولمشدر . هر طرفده آسایش سزک ، انتظام سزلق ، عدم ممنونیت حکمفرمادر . وقیله اوفاجق برالقان ، بتون اوروپانک سلامتی تهدید ایدیور ایدی و حرب عمومی اونک یوزندن نشأت ایتمشدی . اسلامیتک وبوتون انسانیتک اک بیوک دشمنلری لوید جورج ، بالفور ، قله مانسو واونلرکی جبار ، طمعکار وحریص جاه دیپلوماتلرک بابدقلری ساخته صالح اتقاقاملری وبالقانلره مرکزی وشرق اوروپایی علاوه ایتیمکله بتون اوروپایی افلاق ایتیمک اوزره بولان بروولقانه جور دیلر . بواختلاللرک ، بوشورشلرک هیچ اولمازسه یاریم عصردن فضله دوام ایتیمی محققدر . بومدت انساننده شرق ملتیرنی کندی استقلاللری قازانمش ، اوج بالایه وارمش اولاجقلر .

(۳) حربدن اول اوروپانک بتون ثروت طبیعیہی استثمار ایتملری صوک درجهیه وارمشدی . بوندن حاصل اولان واردات ایلله شرقدہ اجرا ایتدکلری حدسز تجارتک کتیردیکی کار سایه سنده اوروپا هالیسی مرفه ومسعود بر حیات کچیرورلردی . فقط حرب عمومی یوزندن

بیامانده بولونمیه مجبور اولدی . بونک اوزرینه مسئله دالغالاندی . بز ، سزک اقریه مسلمان تورک قادینی شانویه چیقارمق ایچون کیتدیکیکزی قبول ایتهدک ، «اونلر بویله شی یاپماز ، بو طوغری دکدر .» دیدک ، سزی مدافعه ایتدک . نه یاپلم ، بویله دیمیه مجبور قالدق . خلق سزک اوراپه بو وظیفه ایلله کیتدیکیکزی ایشیدیرسه نه قدر متأثر و منکسر اولور ؟ خلق ، سزدن شعائر دینیہ لرینک تخریبی دکل ، محافظه وصیانتی بکلر .

صوکر «اک کوچوک حرصلریکزی ایچون بریکزله بوغوشدیغکزی ، سویلیورسکیز . بزم بوندن هیچ خبریمز یوقدی . ایکی خبردار قیلمش اولدیکنز .

صوکره « بزده روحانیتک اولمادیغندن ، بو کیدیشله خواجه لغی ده سیویللریایمه یه مجبور قاله جقلرندن » بحث ایدیورسکیز . اساساً علمانک بویله روحانیت دعوا سنده بولوندقلری یوقدر . بزده علماء مدرسدیمکدر . خلقک عقائدی اوزرنده تصرف حقنی هیچ بر عالم ادعا ایتهمشدر وایتیز . روحانیت احداث ایتیمک ایسته ییلر هر حالده خواجهلر دکدر . دین ایلله دولتی آیرمق ، دینی قوه تأییدیه سز براقه رق بطریق و خاخالق کبی صرف روحانی برشکله قومق ایسته ییلرک علما اولدیغنی مبعوث محترم اثبات ایدمیلرلمی ؟ مسلمانلغه خدمت ایتیمک ایچون صاریقلى اولمق شرط دکدر . فیلی اولسون ، قالپاقلی اولسون ، هر مسلمان دین اسلامک صاحبی در ، مسلمانلغه خدمت ایلله مکلفدر . دینه قارشى هانکی خدمتده بولونولدی ده علما بوکا اعتراض ایتدی ؟ بالعکس ، دینه خدمتده بولونان سیویللری علما باشی اوستنده طاشیر .

مبعوث محترمک سبیل الرشاد حقنده استعمال ایتدیکی ناجیا تعبیرانه کنجه بوکا جواب ویرمه یه لزوم کورمیورز . سبیل الرشاد اون بش سنه دنبری انتشار ایتیمکده در . مسلکی ، مشربی بوتون دنیا مسلمانلر نجه معلومدر . غایه سی مسلمانلغی نشر ومدافعه دن ، مسلمانلر آره سنده تعارف وانتباهک ، وحدت وترقیقک حصوله چالیشمقدن باشقه بر شی دکدر . ملی جهادک بدایتندن نهایته قدر آناطولینک مختلف شهرلرنده انتشار ایتیش ، مجاهده ملیه الندن کان ناجیزانه خدماتک ایفاسنه چالیشمشدر . کیمسه نیک شخصیه بر آلیش ویریشی ، کیمسه نیک شخصه قارشى بر خصومتی یوقدر . کیمسه دن بر شی بکله مز . کیمسه نیک مضمربنه آلت اولماز . ملککده وقوعه کان یوقدر انقلابات وتحولاته رغماً او ، هیچ بر جریان کندی قایدیر مقسزین دانما حق وحقیقتک مدافعی قالمشدر . بوده اللهک اثر توفیقندن باشقه بر شی دکدر . سبیل الرشاده طعن ایدمیلرک ایچون بوتون بوتون انصافدن تجرد ایتیمک ایجاب ایدر . شعائر دینیہ ییقلورکن ، مسلمانلق کندی دیارنده غریب قاهره طرفندن تکمه له نیورکن بر سبیل الرشاده اونک اینلرینه معکس